

Ամսացումի Էֆեաք

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՄԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1867 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 5 ՍԱԼԸ

ՆԻՄԵՐՈՅ 537

Երանցումի Էֆեաք համար 300
Կրօնի վերին, Երանցումի, Երանցումի
Երանցումի, 200 Կրօն, Երանցումի 100 Կրօն
Երանցումի 50 Կրօն Երանցումի Երանցումի

Երանցումի Երանցումի Երանցումի Երանցումի
Երանցումի Երանցումի Երանցումի Երանցումի
Երանցումի Երանցումի Երանցումի Երանցումի

Երանցումի Երանցումի Երանցումի Երանցումի
Երանցումի Երանցումի Երանցումի Երանցումի
Երանցումի Երանցումի Երանցումի Երանցումի

ԳՈՒԼԱԹԱ ԲԻԱՉԱՍԸ

ԵՍՉԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

Դեկտեմբեր 4 բազար իրթնի .

Այլուր 56-18

Գարանար 36-18

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԵԿՐՈՖԻՅԷ

(Առանձին Հաճախողներ .)

Նիւ-Եորք 16 դեկտ .

Բեյքի ճօնարն ինչու ու իրան իրմիչ
օլտուղու պեհանմանսինին թագալիս օ
լունմանսին տայիր, Սեւաթօ մեծիսինտե
պիր թեքիթ վուգու պուլմուշ տուր .

Փարիս 16 դեկտ . ախշամըն սաաթ 8
վե 32 տագըղտընտա .

Մ . Նիկրանըն եերինե պիր պաշգա
սընըն նասպ օլունաճաղընա տայիր կեզեն
թեվաթուրլար եալանա չըգարլըրը տըր .

Փարիս 15 դեկտեմբեր .

Ֆրանս նամ զագեթա , Բրուսիս իլե
Տանիսարգա պեյնինտե օլան միւղաքերա .
Թըն հեյթեթի զայեթիլե նագեթընմիչ տիր .

Սեւ-Բեթեթսպուրիտան պիրիթիլտի
կինե նեզարեն , բրենս կորչաքօլուն եե
րինե ժենեթալ իկնաթիլեթիննասպ օլուն
մասը , սուրեթի զալեթեթե տեյլեթեթ
տե տիր .

Նիւ-Եորք 15 դեկտեմբեր .

Իսրանեա տեվեթի Աթլանդիկ Ովկիա
նոսուեւտա պուլունան Աթիլ ճեզերեթե
րինաեն մութասարըրթ օլտուղու Բիւպա
վե Բօրթօ-Բիքօ նաման ճեսիմ ճեզերեթե
րի 150 միլեօն թալերե պեթե Ամերիգա .
եա սաթմաղա թեքիթ իթմիչ տիր .
(Կեօրիւնիւր ըր եալաշ եալաշ չու Ա
մերիգալթար բարա իլե տիւնեթեթ սա
թըն ալաճաղար տըր .)

Մարսիլեա 16 դեկտեմբեր ախշամըն
սաաթ 51/2ունտա .

Պալլըզ պուղտաեը 129/128 քիւօ .

45 Ֆրանքտան 451/2 Ֆրանգա .
Բիաշա կեվեթ ար .

ՀԱՎԱ ՏԵՍԱԹԸ ՏՈՒԽԻՆՅՅԷ

Չարչեմպիս կիւնիւ թեճեմիւ ի
տեն վեքեթա մեծիսինտե , կիրիտիլ վե
քիլեր թարաթընտան իսթիտա օլունան
6 պենտ մի սաաթեթերին իհսան օլուն
մասը գարար վերիմիչ օլունպ , վե պու
գարար պիր Ֆերմանը Ալի իլե Թասթիգ
պուլլուրաթ , կիրիտե Սատրազամ հաղ
րեթեթինե իրսալ օլունաճաղ տըր . սեյ
լենտիկինե կեօրե , Չաթը հագըթի Շա
հանե թարաթընտան , կիրիտիլերին , 6
սենե , քեաթիլե վերիլերտեն ապատ
օլունալի թեկնալ վե իհսան պուլլուր
մուշ տուր .

Լեւեթ .

— Շիրաւտան Լեվանթա եազըլաղը
նա կեօրե , կիրիտ նամ գուրսան վարօրու
իքինճի տեթա օլարագ Աեա-Բուսիլի գը
եընընա միւ հիմմաթ պօշալթմըշ տըր .

Բուսիա տօնանմար կիրիտտեն 2300
նեթեր մեհաճիլին ալալ Բիթեթե վա
սա օլունաշ տուր .

— Իսթանպուլտա գարալօլ պուլու
նան Գարաաթ Նամ ինկիլեզ պեյլեթ վա
րօրու եարընքի կիւն Մալթա ճանիպինե
միւթեթալի օլաճագ վե օրատա պաղը
թամիրաթը իչին իօի ալ գատար գալա
ճագ տըր .

— Պուքեթտեն եազըլաղընա կեօրե
Գրեյօլա վե Պուքեթ շեհրեթի պեյնին
աե պիր պեօլեթ հարաթիլեր քօթա ա
րապաթըն վուրմուշար վե թարաթեթ
չեթիտ պիր միւտարեպեթեն սօնրա , 12
եօլճու , պիր սիւրիւճիւ վե պիր զապիթ
եօլմիւշեթ վե խըրըղար 35000 քրիմիլ
լեթ գատար կրուքօլար ալալ կիթմիչ .

լեր իսեթե , սօնրատան մերպուճան խըր
տըղարըն էքսերիսի էլե կեքիլմիչ , քե
պալեթ չալընան մեպաղըն նըսթընտան
պիտուեթի տալի պուլունմուշ տուր . Գա
լան խըրըղարըն էլե կեքիլմեթիլե տա
լիր ճահա ու իգտամա տեվամ օլուն
մագաա տըր .

— Մուսուլտա Սիւրեանի Գաթօլեթ
սերքիսգօպօսու Մօթրան Պէրի Էֆենտի
միլեթի մերգուճենին պաղը մեալիհինի
միւղաքեթե իթմեթ իւզըն , ճանիպի Պա
պը-ալիսեն Տեր-սեաթեթե ճեպ օլուն
մուշ տուր .

— Տիւնքի թեթեթարաթընտա Ֆեթի
անար սերկեթեթիստեն Գըլեթընվիլ վե
Պուրթ նաման մահպուլերին փիրար իթ
միչ օլտուղարը իշար օլունմուշ իտիլ
սեթե , պու Գըլեթընվիլ իսմի եանլըշ տըր
չիւնքի պու իսմ մահպեթիլ իսմ օլունպ ,
Ֆագաթ կելեն սօն զալեթալարա պա
գարագ մեղքիւր մահպեթե Գալեթ վե
Պուրթ նաման Ֆեթիանլար սերկեթեթի
պուլունմաղըն , Ֆիրար իտենլեր պու ի
քիսի օլալը վե եալաթ Գըլեթընվիլ մահ
պեթիստեն եալընըզ Պուրթ գալմըշ տե
նիլեթե եթրտե սեհվեն Գըլեթընվիլ վե
Պուրթ գալմըշար տենիլմիչ օլալը տըր .

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Շու աթիտեթի տիգգաթա շահան
օլան պեհանման Հոգմեթիան միլեթե
տաշարըրդտան պիր միւթեթեթ գաթ
թարաթընտան կելմիչ օլալըն մա մեմ
նուլիլե նեչընե միւսարաթ օլունուր .

... Միւլեթի .

Պէյ-օղլու , 4/16 դեկ . 1867 .

Գերապայճառ Հասունան հագըթեթիլերի
նին Հոգմալ ճանիպինտեն տեթեթիլ իթմիչ
օլտուղու կիլիկիա Պատրիարքըրը վե կա

Թողնուազուղու իւզերինէ . Էրմէնի գաթորիկի միլլէթտաշարմըզ պէյնինտէ գուհուրա կէ- լէն միւնազաա ալէնէն մալիւմ օլուպ . պուռն- տան պիր մահ ագաթմ Մըսըրը Պօղոս պէյ հազըթթիւրինին խանէսինտէ Թօրլանըլան մէճլիստէ , շու վուգուլթտան տօլայը միլ- լէթի մէզթիւրէնին կէրէք րուհանիճէ վէ կէ- րէք ճիսմանիճէ էօթէտէն պէրու խանմիշ օլտուղու հուգուղըն Թէստտի վէ իսլալ օ- լունմուշ իտուկի տէր միեան պիրլէ . հու- գուղը մէզթիւրուռն նէ հօլ իլէ իսթիհսալ օ- լունապիլէճէկի մատտէսինին Թահգըզի , վէ միւնազաաթը մէզթիւրէ հասէպի իլէ էֆ- քեարէն շիսմիլիք իքի Թարաֆա պէօլիւն- միւշ կէօրիւնէն միլլէթտաշարմըզ պէյնին- տէ իթթիֆազ հասըլ իթմէք զըմնընտա պիր Թարիգ պէեան իթմէք իշին Թարաֆէյնին ինթիխապ քէրաէսի օլան սօզուզ գէպթը միւթէպէրանտէն միւրէքքէպ օլարազ Թէշ- քիլ օլունմուշ օլան գօմիսիօնուռն մէմուրի- յէթի րէսիտէյի խիթամ օլմուշ օլտուղուն- տան , միլլէթի մէզթիւրէյէ արզ օլունաճագ մէվատտըն միւզաքէրէսի իշին , իշպու դէկ- տնմընր այընըն իւշիւնճիւ հանի տիւնքի բա- զար կիւնիւ , Պէյ-օղլունտա , Ս . Յոգհան Ոսկե- բերան քիլիսէսինտէ ումուրի միլլէթ մէճլիսի ազտ օլունարազ , գօմիսիօնը մէզթիւրուռն րաբօրթօսու լէտէլ արզ , վէ օլ պապտէ տէր միյան օլունան մալիւմաթ վէ մէմուրաթ լէ- տէլ Թէզէքքիւր , րուհանի մատտէսինին Թէսվիլէսի զըմնընտա րաբօրթօյի մէզթիւրուռն գօմիսիօնը մէզթիւրուռն միւմալիլէյ ազալէ- րինին իթթիֆազը իլէ կէսթէրիւմիշ օլան սուրէթլէր քէք ճիւզի թաթիլաթլէ ումու- մէն գապուլ օլունմուշ , վէ ճիսմանի բաթ- րիք ինթիխապը մէմէլէսինէ կէլինճէ , գօմի- սիօնու մէզթիւր Թարաֆընտան Թէքլիֆ օ- լունմուշ օլան Թարիգէ նազարէն , չահէտ ճիսմանի բաթրիք ինթիխապը հազգընտա միլլէթի մէզթիւրուռն վազը իմթիւնազը մու- հաֆազա օլունմայաճագ օլա , Տէվլէթի ա- լիլէնին հուգուղը սէնիլէսինէ տախի սօզու- նուլաճաղի ճիւլէթի իլէ , միլլէթ պիր ճիս- մանի բաթրիք ինթիխապը իլին Պապը-ա- լիլէ պիր արզուհալ թագաթիմ օլունմասը էքսէրիլէթի արա իլէ Թէնսիպ պուլլուր- մուշ օլտուղի կիպի , պու խուսուս հազգըն- տա պազըլարը Թարաֆընտան պազը մէր- Թէպէ մումանաթ կէսթէրիւմիշ իսէտէ , մէզթիւր մէճլիսի օւմուրիլինին մարէզ զիքը քուհանի մատտէլէրինին գարարընը վէրտիղի կիպի , միլլէթին քէնտի ճիսմանի իլէրի ի- շին բաթրիկինի ինթիխապ իթմէք իւզրէ րուքսաթը սէնիլէ իլթիմաս վէ իսթրիհամ օլունմասը տախի մուգարրէր օլուպ մէզթիւր գարարլարըն իճրասը զըմնընտա պիր գօմի- սիօն ինթիխապ օլունմուշ տուր :

* * *

Հինճը գարիսէսինտէ վուգու պու- լան տէհէթու ճիսմանէթ մատտէսի հազգընտա Մասիստէ շու վէճհ իւզրէ օլունմուշ տուր :

« Հինք գարիսէսինտէթի տէհէթու ճիսմանէթ մատտէսի իւզրէրինէ օլունմաթին . Թագլար խիթամ պուլուպ , վէ մէճիսի

վալա ճանիպինտէն սահիպ ճիսմանէթլէ- րին ճէզար հիւքմիւնէ տայիլ իլամ վէ . իլիլիշ օլմալին , սուրէթինին տէրճինի ճայիկ կէօրիւրիւզ . Մէզթիւր իլամ մու- ճիպինճէ , ճիսմանէթէ մուհարրիք վէ էօն աեադ օլմուշ օլան Յովհաննէս նամ նայաեք վարդապետ իւզերինտէն րուհա- նի մէսնէտտար սըֆաթը ալընարազ էօմ- րիւ օլտուգճա քիւրէյէ , վէ Աւետիք , կարապետ վէ Մանուկ նամուռն քէսան տախի 15 էր սէնէ քիւրէյէ , վէ Մաթոս տախի Եէաթ սէնէ քիւրէյէ հիւքմ օլուն , մուշար տըր Էրզրում շէհրինտէ :

Իլթէ մէզթիւր իլամըն սուրէթի .

Էրզրում մէ Թապի Հինճը գարիսէսի սա քիլիլէրինտէն , վէ գաթօյիք միլլէթինտէն օլուպ Մաթոս նամ քիլմէսնէնին խանէ- օինտէ գաթլ ու իսնապ իտիլէն Արահա- մըն զըզը Ոննա իլէ , Էրմէնի միլլէթինտէն Պետրոսուռն քէյթիլէթի գաթլէրինտէն տօլաեք ախպ ու կիրիլթի օլունան , մէր- գում Մաթոս իլէ գարիլէթի մէզգուրէ- տէ սաթին գաթօյիք միլլէթի քէշիշ Թօ- հաննէս վէ գարընտաշը Աւետիք վէ Մա- նուկ վէ կարապետ նամ էլիսա հազգ- լարընտա ճէրեան իտէն Թէտգիգաթի իս- թիլիթալիլէթի մուպէյին , Էրզրում վի- լայէթի վալիսի տէվլէթու Մէհէմմետ իշիա բաշա հազըլէթլէրինին Ֆի 22 սէ- ֆեր 1284 վէ 13 հազըրան 1283 Թարի- խինտէ Մէճիսի վալայէ հէվալէ պուլ- լունան Թահրիթաթիլլէյէ , Էրզրում սան- ճաղը ճիսմանէթ , վէ պալաաթ իսթիլ- թագու թէմեիլի հուգուլ մէճիսլէրի- նին մէլթուլ մազպաթալարը , վէ էվա- զը սայիլի տայիլէթի մուհաթմաթտա միւթալա օլունտու : Մաալէրինտէն միւթէպան օլտուղու իւզրէ , էլիսաթ մէրգուլէտէն մէրգում Մաթոս մէզպու- րէ տնանըն հիւանի իրզասը իլէ մէր- գում Պետրոսէ Թէզվիճ օլունտուղու սը- լատա , մէրգում քէշիշ Թօհաննէսին պու- իշէ առէմի մուվաֆազաթընտէն տօլա- եր , քէնտուսինի Թէվպ խ վէ այիլիլէրի ի- ճալընճա այիլսազ իլէ պիր գաշ կիւն քի- լիսայէ կէլմէսինի մէն իլլէտէկինի , վէ օլ կիւնիւն ազլամ վալիթի քէշիշ մէր- գում քէնտարին չաղըրուպ , նիշին պու- իշէ վասէթա օլտուռն տէտիլինի , վէ քէն- տուսիտէ զըզ լարտը վէ օղլանտա ալ- տը ճէվապընը վէրմիշ իսէտէ , պուշար օ ազլամ վէֆաթ իշին խանէսինէ կէլ- ճէքլէրինտէն , վէ քէնտուլէրի կիճէ կէ- լուպ պուշարը Թէլէֆ իլլէտէճէքլէրի- նի , վէ գաթիւնուռն ալըզ պրազըլմաթը Թէնպիշ իլլէտիկինի վէ խանէսինէ ալ տէթիստէ մէրգում վէ մէզպուրէ վէ օղ- լանըն վալիտէ վէ հէմիլիսի պիրլէթտէ օ- լարաթ խանէսինէ գէֆաթի օլմագ իւզէ- րէ կէլտիլլէրինի , վէ ազլամտան սօն- րա մէրգումուռն վալիտէսի խանէսինէ

կիթտիկի հալտէ , գըզ իլէ օղլան խանէ- նին ալիսանէսի տէրուռնտէ օլան օտաաա եաթմըշ օլտուգլարը կիպի քէնտուսի ի- լէ գէվճէ վէ քէրիմէսի վէ մախնուգի մէրգումուռն հէմիլիսի նարկիս տախի աշխանէտէ եաթաթլարը , վէ գաթիւլար քէշիշին թէնպիհի իւզրէ ալըզ պրա- գըլմըշ օլտուղու , վէ կիճէնին նէ վագըթ օլտուղունու պիլէմէտիլի հալտէ , քէշիշ մէրգում Թօհաննէս իլէ գարընտաշը Ա- լետիք վէ Մանուկ վէ կարապետ կէլիպ օտաաաա իշէրույէ կիրուպ գըզ վէ օղլա- նը պիրլէթտէ օլարաթ իլիսաթ իլլէտիլլէ- րինի , վէ Մէրգում Մանուկ օ կիճէ քէն- տու խանէսինտէ եաթաթլը , վէ կիճէնին նէ վագըթ օլտուղունու պիլէմէտիլի հալ- տէ , պու քէշիշ Թօհաննէս Թարաֆըն- տան գարընտաշը Աւետիք իրալ իլէ չաղ- լըլարը , վէ Թաշա չըզուպ քէշիշ իլէ գա- րընտաշը վէ կարապետ վէ քէնտուսի պիր- լիթտէ օլտուգլարը հալտէ , մէրգում Մա- թոսուռն խանէսի էօնիւնէ կիթիլլէրի , վէ պու քէշիշ հէման գարուտու իթմէսի իլէ ալըզ , քէնտիլի գարու էօնիւնտէ տուրուպ , տիլէրիլի իշէրուլէ կիթէրէք վէ պիր միւտտէթ սօնրա Թաշաաթ չը- գարապ վէ իշ պիթտի կիտէլիմտէյէրէք պիր պիրլէրինտէն մուֆաթէթ իլէ խա- նէլէրինէ կիթաթլէրինի :

Վէ մէրգում կարապետ օ ազլամ գա- լայի հաճէթ իթմէք իւզրէ գաթիւտու էօնիւնէ չըզուպ , մէրգում Մաթոսուռն խանէսի քէնտու խանէսինէ միւթթաթը օլտուղու ճիհէթլէ , օրատա քէշիշ Թօ- հաննէս վէ գարընտաշը Աւետիք վէ Մա- նուկ կէօրալիլէրի , վէ մէրգում Մա- նուկ Թաշա գարու վէ քէնտուսի տախի օրիլա հալի տէնիլէն մահալըլըն գա- փուտու էօնիւնտէ սուրարաթ քէշիշ Թօհաննէս վէ գարընտաշը Աւետիք իշէ- րու կիրիպ , պիր միւտտէթ սօնրա եան- լարընա կէլուպ , արթըգ իշ պիթտի կի- տէլիմ աիմէլէրի իւզերինէ , պիրլէթտէ գաթիւտան Թաշա չըզարաթ խանէլէրի- նէ կիթտիկինի , վէ քէնտուսի մախնու- գէի մէզպուրէնին լիլլամ (անտան) գարընտաշը օլմագ հասէպի իլէ , մատտէի ֆազիլէնին իճասընտա տայանամաեուպ , նաշար քէշիշ մէրգումուռն իպրամը իւզէ- րինէ կիտուպ , եալընըզ մէզթիւր հալի գաթիւտու էօնիւնտէ տուրուղունու իգրար վէ իթիլաֆ իալուպ , Եկէրի քէ- շիշ մէրգում իլէ գարընտաշը Աւետիք , պուշարը առէմի Թաաթիլ իլէ սուրէթի ինքեարտէ պուլունմուշ իսէլէրտէ , խա- նէ սահիպի մէրգում Մաթոս իլէ Մա- նուկ վէ կարապետին իշպու իֆատէլէրինի ճէրհ ու Թէքըիլ իտէն Թարաֆլարըն- տան պիր կէօնա էսպապը սահիհէ վէ Ե- տիլէրի մագպուլէ տէր միյան օլունմա- մաթընա վէ պուշարտան Աւետիք մէու

խելի թէ՛ քիզէրի տէնիւն էշխարս մեր-
գու մէ ճանկայնտէն վիճաւհէն իջատե
օլունուր իսէ : տիյէճէյի գալմաւաւաղը
նը պէեան իտէրէք :

Անէր տախի մու վաճէհէտէ իջատա-
թը մէպհուսէլէրին թէքրար իթմէլէրի-
նէ : վէ իթի տէքա իծրա իտիլէն քէշի
ու մուսէլէնէ էսնասընտա մէրգու մանըն
իթմիլիա իյէմէլէրին վէ մէրգու մ Յո-
հաննէսին նիհայէթ էրգու մէ սալուշ
մասընա վէ սուլէթը հալ իծապընճա
մատտէի իխնազըն սէպէպի հապիգիսի
թաաաաաաաաաաա միլիյէ վէ մէպհէպիյէ
օլուպ :

Մէրգու մ Յոհաննէսին արթաթըրու-
հաննէսի վէ Աւետիք տախի ալըն պի-
րատէրի պուլունմաւորա նազարէն : պուլ-
լարըն ճիւմէսի պէրապէր օլարադ խա-
նէի մէղքիւրէ կիրուպ : մէրգու մ վէ մէգ
պուրէի խէնդ ու գալի իյէտիթիլէրի վէ
մէրգու մ Մաթոսու տախի մատտէի գաթ
լըն վու գուրնա քէսպի մալիւմաթ իյէտիլի
հալտէ հիւքիւմէթէ խապէր վիթմէմէսի
վէ խուսուսիլէ քէշիյի մէրգու մուլն թէն
պիհի իւզէրինէ գարուլու ալըք պրադ
մաաը քէնտուսին մուսվէնէթ տէրէճէ-
սինտէ պուլունտուրուղու անաշըար-
ղընտան : պուլ հալտէ ճիւմէսին տէ-
րէճէյի միւթէֆալիւթէտէ օլարադ :
թալիլին ճէգալարը յաղմ կէլաիլինէ վէ
սիյազը իշարէ նէպարէն գաթիլ մէղքիւր
պիթ թաաաաաաաաա թաաաաաաաաա իյգա ի-
տիլուպ : գանուսու ճէգանըն երիզ եէթ
միլիյի մատտէսինտէ : պիթ քիմէնին
թաաաաաաաաաա գաթիլ օլուղու գանու-
նէն թաաաաաաաաա իյէր իսէ : գանուսէն
իտաւընա հիւքմ օլունուր տէյու մու-
հարէր պուլունմուշ օլունուրնտան :
շու հիւքմ հաապընճա մէրգու մ Մաթոս
աան մատաաաաաաա իտամ օլունմալարը
լաղմ կէլիլ իսէտէ : մատտէի խէնդ ու
գաթիլըն սուլէթի սիւպուլի ազըրու-
տան տօղընտա իգարէ միւթէնէա օլ-
մալուպ պէր վէճէի մուհարէր իիւպա-
լաթ վէ տէլալիլ իյէ միւթէհապըր օլ-
տուղունտան : իտամարը թարաթընա
կիտիլմէսի միւնասիպ օլմալուպ : վէ իտամ
ճէգաաընըն պա իրատէի իիլիյիէ քիւրէյէ
թաաաաաաաաաա : գըրգ եէտիլմէր մատտէյի
գանուսիյէ իծապընճա մէճաղ օլունուղու
կիպի գըսաս եա իտամ ճէգալարընտան
աթվ օլունան գաթիլին մուէպպէտէն
եախատ օն պէշ սէնէտէն ագալ օլմա-
մաղ իւզէրէ մուլապաթէն : վէ մու-
այէնէի գաթիլ օլունարըն տախի քէգա-
լը միւլապգաթէն քիւրէյէ գանուլաա-
րը գանուսու մէղքիւրին երիզ եէթ
միշ իթիլմէր վէ երիզ եէթ միշ պէշիլմէր
մատտէլէրինտէ տախի մուսարրահ վէ
մէսթուր պուլունտուղունա մէպի :

Մազըրուսու միւսաաաաաա հաղիլթի
Փատիշահի պուլունտուղու հալտէ մէգ
քիւր երիզ եէթ միշ իթիլմէր վէ երիզ
եէթ միշ պէշիլմէր մատտէլէրի հիւքիւմէ-
րինէ թէվիլիլէն պուլունտուրն :
Քէշիլի մէրգու մ Յոհաննէսին մատ-
տէի գաթիլէ էօն տեապ օլմաաը վէ պուլ-
լարը իյգալ վէ թէշիլ իթմէսի : վէ քէն-
տուսինին արթաթըր րուհանիյէսի պու-
լունմաաը սէպէպի շիտտէթ աաա օլու-
նաաաը վէ սըքաթըր րուհանիյէսի սալպ
իտիլէրէք պիլա թէշիլ մուէպպէտէն :
վէ Աւետիք վէ կարապետ վէ Մա-
նուկուն թարիլի մահապընճիլէրին
տէն միւթէպէր օլմաղ վէ օնտօղուն-
ճու մատտէյի գանուսինէ իծապընճա
հապըրընտա մուսվէլէրի թէշիլիլ-
իծրա գըրընաղ իւզէրէ օն պէշէր :
վէ խանէ սահիպի մէրգու մ Մաթո-
սուն շօրաղ վէ իիլթիլաթ պիլ շախս օլ-
տուղու սիւրէթի իշարաէն միւնթէհէմ
օլուպ : էկէրչի պուլունտու տախի սիննի
եէթ միշի միւթէճալիլ իսէ : պէրու-
ճիպի գանուս թէշիլիլտէն սարթընա
գալիլ քէգալիթ թարիլի հապընտան ի-
թիլապէն եէտի սէնէ միւտաթիլէրի :
էրգու մաթ քիւրէյէ գանուլարադ տէլի
թէրը մախուսունա իիլիլ գալտ թա-
րիլի հապըրընըն պուլ թարաթա իշար
օլունմաաը վէ մախուսղ վէ մախուսղէնին
վէրէսիլ թալիլ օլուլար իսէ միւրա-
ֆաաը շէրիլիէ տախի իծրա գըրըն-
մաաը գըրընտա վալիլի միւշարիլէյի :
էմընամէի սամիլի վէքիւլէթէնահիլէրի
թաաթիլ պուլունտուր թէգէք քիւր գը-
ընմաղին օլ պապոն էմր ու Ֆէրման :

Փատիշահի պուլունտուղու հալտէ մէգ
քիւր երիզ եէթ միշ իթիլմէր վէ երիզ
եէթ միշ պէշիլմէր մատտէլէրի հիւքիւմէ-
րինէ թէվիլիլէն պուլունտուրն :

Քէշիլի մէրգու մ Յոհաննէսին մատ-
տէի գաթիլէ էօն տեապ օլմաաը վէ պուլ-
լարը իյգալ վէ թէշիլ իթմէսի : վէ քէն-
տուսինին արթաթըր րուհանիյէսի պու-
լունմաաը սէպէպի շիտտէթ աաա օլու-
նաաաը վէ սըքաթըր րուհանիյէսի սալպ
իտիլէրէք պիլա թէշիլ մուէպպէտէն :

վէ Աւետիք վէ կարապետ վէ Մա-
նուկուն թարիլի մահապընճիլէրին
տէն միւթէպէր օլմաղ վէ օնտօղուն-
ճու մատտէյի գանուսինէ իծապընճա
հապըրընտա մուսվէլէրի թէշիլիլ-
իծրա գըրընաղ իւզէրէ օն պէշէր :

վէ խանէ սահիպի մէրգու մ Մաթո-
սուն շօրաղ վէ իիլթիլաթ պիլ շախս օլ-
տուղու սիւրէթի իշարաէն միւնթէհէմ
օլուպ : էկէրչի պուլունտու տախի սիննի
եէթ միշի միւթէճալիլ իսէ : պէրու-
ճիպի գանուս թէշիլիլտէն սարթընա
գալիլ քէգալիթ թարիլի հապընտան ի-
թիլապէն եէտի սէնէ միւտաթիլէրի :
էրգու մաթ քիւրէյէ գանուլարադ տէլի
թէրը մախուսունա իիլիլ գալտ թա-
րիլի հապըրընըն պուլ թարաթա իշար
օլունմաաը վէ մախուսղ վէ մախուսղէնին
վէրէսիլ թալիլ օլուլար իսէ միւրա-
ֆաաը շէրիլիէ տախի իծրա գըրըն-
մաաը գըրընտա վալիլի միւշարիլէյի :
էմընամէի սամիլի վէքիւլէթէնահիլէրի
թաաթիլ պուլունտուր թէգէք քիւր գը-
ընմաղին օլ պապոն էմր ու Ֆէրման :

ՊԱՏՐԻԱՐԳԱՐԱՆ , ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅ
ԵՒ ՓՈԽՆՁ

Ուշիմ հասարակութիւնը տեսաւ որ երբ
Ս. Փրկչի հիւանդանոցը հողին փչիլու վրայ
էր : պատրիարքարանն շատ մը խորհիլէն եւ
... հոքը մասնաւոր դաշինքով Փանոսեա-
նին յանձնեց իր կողմէն ալ պէտք եղած ձե-
ռնտուութիւնը չզրանալու խոստումով :

Հասարակութիւնը տեսաւ որ՝ պատրիար-
քարանը յիշեալ դաշինքը (որ անգամ մը հը-
րատարակուած էր) նորէն հրատարակել տը-
ւաւ ըսելով թէ Փանոսեանին յանձն առած
գործը եւ բրած պարտքը ազգին չվերաբե-
րիր : պիտի չճանչնայ հաշիւ :

Հասարակութիւնը տեսաւ որ՝ Փանոսեան
այն ծանր գործը իր վրայ առաւ ու անոր
կեանք ու զարգացում տալու համար բնաւ
ճիգ ու ջանք չխնայեց երբեք դաշինքի դէմ
կամ անկէ պակաս բան մը չընելով :

Հասարակութիւնը տեսաւ որ՝ Փանոսեան
ամէն դժուարութեանց եւ տեսակ մը հայե-
րու անիծեալ եւ մահացու սովորութիւննե-
րէն յառաջացած արգելքներու դէմ միան-
գամայն մաքստելով յաղթեց : յառաջ անցաւ
եւ գործն յառաջացուց : . . .

Հասարակութիւնը տեսաւ որ՝ Փանոսեան

փառաւոր եւ յարգն ու արժէքն ապագային
մէջ ճանչցուելու եւ գովութեան արժան դըպ-
րոց մը կանգնեց . . .

Հասարակութիւնը աւ ամէն անհաւա-
խընդիր ջանքն ու աշխատանքը տեսաւ եւ
չվարանեցաւ ազգասիրաբար ձեռնտու ըլլալ
եւ խրախոյս կարգալ :

Այսու ամենայնիւ հասարակութիւնը մա-
սամը իւրք տեսաւ ալ որ՝ պատրիարքարանը
ըստ պայմանի իր պարտքը եւ պէտք եղած
քաջայերուցիւնը եւ խրախոյսը չտալէն եւ
չօգնելէն դատ՝ կարծես ճամբուն վրայ խոչ
եւ խուրձնելու ջանաց . . . եթէ ներքի
է : մեր տեսած կամ լսածն ըսենք :

— « Նոր պարտքը չեմ ճանչնար » պա-
ռացող պատրիարքարանը՝ ստիպեց եւ թա-
խանեց զոր տնօրէնութիւնը : որ հին պարտ-
քին համար ստակ տայ : նա ալ տուաւ :
Աս կէտը դաշինքին մէջ չըլլալէն զատ ամէն
օրինաւոր գործառնութեանց ալ հակառակ
է : « Նոր պարտքը չճանչնալ : բայց հին
պարտքը հատուցանել տալ » : ասիկա միջին
դարու տեսակ մը առուտուր է :

— Բաց յայտնէ՛ լսածնուս նայելով՝ կամ
քերին յագեցունելու անկարող եղող հին օ-
րինաց գործառնութիւնը կրից արտայայտու-
թեանց եւ սնոտի տարածայնութեանց ականջ
կախելով՝ զոր տնօրէնութիւնը իր նոր կար-
գադրութեան դէմ շարժել տալու ստիպելով
ունայն ժամովաճառութեան առիթ տուեր
է : Եթէ տա չիտակ է : միտքս օրինակով մը
բացատրեմ : — յակամայից բռնադատեալ ձե-
ռնհաս մէկու մը գործ մը յանձնեմ : երբ
նա դանի գլուխ հանելու համար շարժել :
կամ գործել տքնի : ամէն րոպէին մէյմէկ ո-
չինչ պաաճառներով անոր առջեւ արդելը-
նեք դնելով անոր ունայն ժամովաճառու-
թեանը առիթները անպակաս ընեմ : եւն-
վերջը տարածայնի թէ սանկ ու նանկ ընե-
լով չկրցաւ ընել : եւն : իրաւունք ունի՞մ :

Կարծեմ : ուշիմ հասարակութիւնը բա-
ւական պիտի կրնայ հասկնալ աւ օրինակով
ինչ ըսել ուզելս : եւ հետեւապէս մէկ քա-
նի անձանց՝ այսպիսի տարածայնութիւններ
հանելուն մէջ ինչ հակառակ դիտումներ ու-
նենալը :

Այսպիսիք՝ անկարելի է որ մարդկային
զգացում : եւ խեղճերու վրայ գուր եւ կա-
րեկցութիւն ունենան : որոյ բացատրութիւ-
նը քիչ մը վաղը պիտի տեսնուի :

Ներքի՞ է արդեօք հոս յիշել թէ՛ պատ-
րիարքարանին գլխաւոր պարտքն էր աշխա-
տող եւ մինչեւ անգամ յաճանակին : իրեն
(ամիսներով երբէմն ստակ չէր առներ) եւ
պատասպանելոյ սնուիդ մատակարարող բա-
զուկը զօրացունելու ջանալ : եւ անոր առ-
ջեւ արգելք չդնելէն դատ՝ արտաքին յար-
ձակումներուն ալ արգար հատուցումը իրա-
ւամբ տնօրինելու անիտիթ չգտնուել :

Եւթագրեմք որ՝ ներքին ու ցրտաքին
աս տեսակ տգիտական եւ թշնամական յար-
ձակումներու պատճառաւ հիւանդանոցի նոր
տնօրէնութիւնը մասամբ իւրք գալթած եւ
իր հաւասարակշռութիւնը կորուսած ըլլալով
հասարակութեան մէջ պարտած տարածայնու-
թիւնները կերպով մը ստուգու թեան աստիճա-

նը հասած ըլլան, մէնաբ որո՞ւ կը վերաբերի, փանոսեանի՞ն, եւ իւր փոխանորդի՞ն. — ոչ երբէք, ընդհակառակն ըսենք թէ այն տարածայնութիւնները գլխովին հակառակութեան ոգւով բուռած եւ ստուգութենէ զուրկ ըլլան։

մէնաբ դարձեալ որո՞ւ կը պատկանի, Փանոսեանի՞ն, եւ իւր փոխանորդի՞ն. — ոչ երբէք, այլ աս երկու դէպքին մէջ ալ մէնաբ՝ խեղճ պատասպարեւոց վրայ կը ծանրանայ, մինչեւ որ ուրիշ կարող եւ խնամող բազուկ մը ծնի։

Ուրեմն այս տեսակ տարաձայնութիւններ հրատարակողները եւ հակառակ ոգւով թըշնամութիւն ընողները ընդդէմ մարդկային զգացման խեղճերը միայն վնասած պիտի ըլլան որք վատութեան անուն մը ժառանգելէ զատ ասկէ ի՞նչ օգուտ կելլէ իրենց, թէ եւ խօսուածքի ձեւերին՝ գլխաւորաբար մասնաւոր անձինք, կամ նոյն իսկ տնօրէնը պարսաւել եւ նախատել է, ոմանք առ նախանձու, եւ ոմանք ալ ինչո՞ւ տնօրէնը չ'իողուր որ քանձարձակ ուղածին ընեն։ Ապա թէ ոչ՝ ի՞նչ հարկ կար ասանկ վատ կերպով կասկածանաց տեղի տալ, միտք պղտորել, եւայն․ քանի որ նոյն իսկ տնօրէնը հրապարակաւ ըսած է թէ՛ «պատիւ կը համարիմ ինձ, եթէ ճշմարտասէր անձինք բարեհաճին երթալ Փրկչի հիւանդանոցին վիճակն աչքէ անցունելով՝ ինչ պակասութիւն որ տեսնան նէ, կամ դիտողատեսորին մէջ նշանակին, կամ նամակաւ մը իրեն ուղղեն եւ կամ հրապարակաւ ծանուցանեն» եթէ իրօք պակասութիւններ տեսեր են (եւ չեմ ըսեր թէ պակասութիւններ չկան) այն կասկածելի ձեւեր բանեցնող պարոնները նէ շատ լաւ, պարտաւոր չէի՞ն վերը ըսուած կերպերուն համեմատ չարժեւոր, եթէ ճշմարտասէր, իրաւասէր, ազգին եւ խեղճերուն իրաւունքը նկատող անձինք էին եւ եթէ իրօք թշնամական ոգի չ'ունէին․․․

Միթէ ասկէ յայտնի չն՞րեւիր որ , այնպիսիները (ով որ են) անկեղծ ու ճշմարտասէր անձինք չեն , այլ լուի ի կրթ շարժեալ մասնաւոր թշնամութիւն ունեցողներ , Ուրեմն կրնա՞յ ըստիւ որ՝ այսպիսի անձինք մարդկային զգացում , դուք եւ կարեկցութիւն ունին , քաւ լիցի :

Դուն , առաւել ի ներքուստ հարստահարեալ եւ նեղեալ (չիյտմ) , ազգ անունը տա՞մ քեզ) խղճալի հայերու խումբ , դուն՝ որ կը ցանկատ յաջողութեան եւ բարի ու օգտակար կարգադրութեան , եւ կը բաղձաս լուսաւորեալ ազգաց կարգը անցնիլ , ու միշտ անկարող ես , եւ պիտի չկրնաս , քանի որ քեզ քանդող թշնամիդ քու մէջէդ է եւ քու խաղաղութեանդ հիմերը կրծող որդեւ ցեղը քու ամենափառաւոր եւ օրտանց օրրած զգեստներուդ փակած է , ուրեմն նշանակէ եւ արձանադրէ աս աղեկէզ կէտը անշնջելի տեղ մը , որ օր մը տգիտութեամբ անհետացած ազգերու լալագին բաղդին անծանօթ գերեզմանաց վայրենական եղբը . . . ա՛հ ուր որ հիմա կը գտնուիս . . . այլք քու վրադ ոգը կարգացած ատեն , թող ըսնի թէ Հայն՝ ուրիշ անհետացեալ ազգաց նման տչ օտարին բռնութեան այլ իր տգէտ ու

տղայամիտ անդամոց վատութեանը զոհ ե-
ղած է . . .

Այո՛, հայր՝ դեռ տեսակ մը տոգէտ ու
բռնաւոր հայերու խաղալիկ է, եւ եթէ աս
ընթացքը չփոխէ, կործանումը չատ հեռի չէ։

Հայ հասարակութեան մէջէն չառ քի-
չերը այս ցաւագին կէտը կարող եղած են
տեսնալ, եւ ուստի դեռ այնպիսի վատերը
կեանք ու յոյս ունին իրենց չար խորհուրդն
ի գործ դնելու։ Թող ուրիշ մութի մէջ գոր-
ուած վատութիւնները, զորս եթէ օր մը պա-
րագայից բերմունքը զիս պարտաւորէ, յա-
կանէ յանունէ հրատարակելու պիտի չը-
դանդաղմ երբէք, որպէս զի հասարակու-
թիւնը կարող ըլլայ լաւ մը ճանչնալ իր կե-
նաց տունը քանդողները . . .

Իսկ գալով Փոռնջին, որ լրագրի ձեռ-
նի, տպեալ է, եւ ծախողներու ձեռքը կը
տնանուի, արդէն ըսած եմ թէ արժէք չեմ
տար անոր ուրբաթ օրուան ազգային հիւան-
դանոցին նկատմամբ դրած խեղճ ու կրակ
խօսքերուն, եւ իր յուսամ թէ ինքն ալ չարտ-
մըտիր քննադատութեան արժան չտեսնե-
լուս համար, զի նա ինքնին ամենուն յայտնի է

U²-m²-p² = 0

U. 27

ԳՐԱՏՈՒՆ

Յ . Գ . ԳԱՅԱՅԵԱՆԻ

Արգոյ հասարակութեան կը ծանուցանեմ որ, 8․ Դ․ Գաֆաֆեանի գրատունը Մահմուտ բաշայի աւերակաց մէջէն Չախմախճըլար եօթուշի Զիւմպիւլլի խանին ներքեւ 106 թիւ վաճառատունը փոխադրուեցաւ առ ժամանակեայ կերպով մինչ ի նորոգ շինութեան նախկին գրատան մերոյ, ուստի յայտկանեմք կաղանդի պարգեւաբաշխութեան վերաբերեալ թաղմատեսակ օրացոյցներ պատկերներ եւ ոսկեզօծ գրքոյքներ աժան գինեւրով կը վաճառուին նոր գրատան մէջ, եւ կամ թէ հարկ է պալ Գիւրքճի խան վերի յարկը 25 թիւ գրասենեակնիս, նոյն գրատան եակին մէջ գրագրութեան վերաբերեալ նիւթեր ալ կը ծախուին, եւ ընտիր գրոց կալմեր ալ կրլայ:

ተረሀኒህ።

ԷՃԶԱՅԻ ՄԻԻԹԵՆԷՎԻՅԷ ՄԱԽԶԷՆԻ
ՎԷ ՏԻԻՔՔԵԱՆԸ

Միւսիւս Գլխէնցո Ծաննի օն ալթը մէնէտէն
պէտու Ալէ-օղուտա էնգաճըրը ասանթը իւն
մէշղուլ օլուպ, վէ մահէլի մէզպուրտա Աղաճա-
միսի ճատտէսինտէ վագը, վէ 67 նիւմէրօ իւն
միւրագգամ տիւքքէանընտա պուլունան էճա-
զալաըն խասըղը, թէմիլլիյի, վէ իճրաաթճա-
տիգգաթ վէ չաբուգլուգույա քէսպի շէօհ-
րէթ իթմիշիքէն, մուսախսէրէն իսթանպուլտա
Համիտիյէ թիւրպլիսի իթթիսալինտէ 34 նիւ-
մէրօլու պիր էնգայի միւթէնէվլիյէ մաղաչա-
սը տախի քիւչատ իյլէմիշ իսէտէ, պուտէ-
ֆա մէզքիւր մաղազասընը քէօբրիւ պաշըն-
տա ինթիսապ գարջըսընտա վէ 7-8 նիւ-

մէրօյլա միւրադգամ պուլունան մաղազալա-
րա նազլ իլէ , պիր պիրինէ միւթթասըլ պիր
էնկաճը տիւքքեանը իլէ պիրաէ էնգայի միւ-
թէնէվկիլէ մախզէնի քիւչատ իլլէտիկինտէն ,
էվլորթանըն էն մէչհուր վէ էն միւթէպէր ֆապ-
րիզալարընտան տիգզալթը թամմէ իւզըէ ճէլպ
իլլէմէքտէ օլտուզու էնգալարը ղայէթ էհ-
վէն ֆիտաթլա ֆիրուսլթ իտէճէկինի ալէնէն
իլան իտէր :

Մեզքիւր տիւքքիւնտա հէր կիւն միւ-
թէպէր հէքիմէր հազըր պուրնանճադ , վէ
սըհհէթի ումումիյէսէ հէր ճիհէթլէ տիգզաթ
ու իգտամ իյլէյէճէքլէր արիր :

Վէ Պէյ-օղլուտա վագը տիւքքեանտա ի-
սէ կիճէէրի տախի հէր սաաթ ասամ պու-
լունուպ, ինթիեանաթը էհալիյի իճրա իտե-
ճէք, վէ իսթէնիլտիկի հալտէ մաքինա իլէ
պուղ տախի եարաճագ տոր :

Ալեա իւզիւմ րտգըսը օրաւագ է հզէն
Յիաթէն շու աթիտէքի մահէլէրտէ սա-
թըլմագտա տոր :

Գալաթա առաջին Լուսաւորիչ քիլիսէսի
գարշըընտա Միւհէնտիսեան Թապիւ-
նէսի պաղ չէսինտէ :

Գատը-քէշիւնտէ վարդերէս աղանըն
գազինօսունտա ,

Իւսկիւ տարտա Սէլամնդդ տա հաճի Ե.
դիանրն 54 նիւմէրօյու տիւք բեաննտա ,

Սարը-հար Եէնի մահալէտէ Պէրպէթ
ռւսթա Վասիլին տիւքքեանընտա :

Հանկատա Դ. 19 Բուժար ընկճ.
բուժիչուն քեարցիդ գաղճնօսունտա ,

Եկի գարու սանադդ պուրնունտա
հաճի թուսիկին տիւք քեանընտա ,

Պէշեքթու Եւնի մահէլէտէ Սհմէտ
պէյի՛ն կապին օսողն տա :

Իլիմոն իսկէլէսիանէ երէքսէք գաղե.
նոսաւ նոսէրօ 15.

Սահմանադրող Հայկական ընկերութիւն.
նու. Կապինօսթախտաւ.

Պատասխան Սրբազան Եպիսկոպոսին
Թիւն գաղիւսոսեանս .

Գրույգարու առ ըստ իմ քննության և
 չեմ տեսնում որ Գ. Մանուկյան գա-
 ղնուած ինքնա :

Հասքէօյտէ Հալըճ օղլու հտա հաճի
Նիկողոստուն դարկինսու ծաա :

Աշա ճամբարենտէ 24 Պօղոսուն 139
 նիւմերօյու զազնեսունտաւ ի յ պու գա.
 պնետաւ րազըրտան մատաւ ալեւ վէ խա.
 լիս վիճնէ շուրուպու տախի էհվէն Ֆի.
 աթլա Եւթրլմագտա տրր : 29

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԵԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԳԱՆՈՍԵՐ

ԼԵՎԱՆ ԶԻՐԱՆՑՆ ԹԱԳԱՆԵՍԻՆԵՅ
ՅԵՅ-ՕՂԻՅԱՆ ՅՈՒՐԻ ԵՂԵԶ, ՅՈՌՈՐԱՅ ԱՐՁԱՆԻ
ՉԻՐԱՅԻԼԻ ԲԱՐՁՐԱՆԱ ՆՈՒՆԵՐՈ 467 :